

საქართველოს მთავრობის დადგენილება

N 247 2018 წლის 23 მაისი ქ. თბილისი

მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების შესახებ 2018-2022 წლების
ეროვნული სამოქმედო გეგმის დამტკიცების თაობაზე

მუხლი 1. საქართველოს პარლამენტის 2006 წლის 11 აპრილის №2840-IX დადგენილებით რატიფიცირებული „მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების შესახებ“ სტოკჰოლმის კონვენციის მე-7 მუხლის, „საქართველოს მთავრობის სტრუქტურის, უფლებამოსილებისა და საქმიანობის წესის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის „ს“ ქვეპუნქტისა და ნარჩენების მართვის კოდექსის მე-12 მუხლის შესაბამისად, ადამიანის ჯანმრთელობასა და გარემოზე მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების მავნე ზემოქმედების თავიდან აცილების, „სტოკჰოლმის კონვენციის“ მოთხოვნების შესრულებისა და ქიმიური უსაფრთხოების ეფექტური სისტემის შექმნის მიზნით:

1. დამტკიცდეს თანდართული „მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების შესახებ 2018-2022 წლების ეროვნული სამოქმედო გეგმა“ (შემდგომში – ეროვნული სამოქმედო გეგმა).

2. ეროვნული სამოქმედო გეგმის შესრულების კოორდინაცია განახორციელოს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ (შემდგომში – სამინისტრო).

3. სამინისტრომ ეროვნული სამოქმედო გეგმის მიზნებისა და ამოცანების მისაღწევად, ტექნიკური და ფინანსური დახმარების მიღების მიზნით, უზრუნველყოს თანამშრომლობა საერთაშორისო ორგანიზაციებსა და დონორ ქვეყნებთან.

მუხლი 2. დადგენილება ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

პრემიერ-მინისტრი

გიორგი კვირიკაშვილი

მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების შესახებ
ეროვნული სამოქმედო გეგმა

2018-2022 წწ.

შინაარსი

მოკლე მიმოხილვა	Error! Bookmark not defined.
ეროვნული სამოქმედო გეგმის ძირითადი მიზნები	6
ეროვნული სამოქმედო გეგმის პრიორიტეტები.....	6
სამოქმედო გეგმები	Error! Bookmark not defined.

ცხრილები:

ცხრილი 1. საკანონმდებლო ბაზის შემუშავების და ინსტიტუციური გაძლიერების გეგმა	10
ცხრილი 2. მოდ-პესტიციდების სამოქმედო გეგმა	14
ცხრილი 3. პოლიქლორირებული ბიფენილების (PCB) სამოქმედო გეგმა	16
ცხრილი 4. პოლიბრომირებული დიფენილ ეთერები (PBDEs) სამოქმედო გეგმა ..	20
ცხრილი 5. ჰექსაბრომ ციკლოდოდეკანის (HBCD) სამოქმედო გეგმა	22
ცხრილი 6. პერფტოროქტან სულფონმჟავას (PFOS) და მისგან წარმოებული ქიმიური ნივთიერებების სამოქმედო გეგმა	25
ცხრილი 7. არაგანზრახ წარმოებული მოდ-ის (UPOPs) სამოქმედო გეგმა	28
ცხრილი 8. ნარჩენების და მოდ-ის შემცველი მარაგების უსაფრთხო მართვის და დაბინძურების კონტროლის სამოქმედო გეგმა	30
ცხრილი 9. მოდ-ით დაბინძურებული ტერიტორიების მართვის სამოქმედო გეგმა	35
ცხრილი 10. მოდ-ის საკითხებში ცნობიერების ამაღლების სამოქმედო გეგმა	40
ცხრილი 11. მოდ-ის კვლევის და მონიტორინგის სამოქმედო გეგმა	50

წინამდებარე დოკუმენტი წარმოადგენს მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (მოდ) შესახებ სტოკჰოლმის 2001 წლის 22 მაისის კონვენციის (SC) მე-7 მუხლის თანახმად შედგენილ, საქართველოში მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (მოდ) მართვისა და ეტაპობრივად გამოყენებიდან ამოღების ეროვნულ სამოქმედო გეგმას (NIP) (შემდგომში - ეროვნული სამოქმედო გეგმა). საქართველომ სტოკჰოლმის კონვენციის რატიფიცირება 2006 წლის 4 ოქტომბერს მოახდინა, (ძალაში შევიდა 2007 წლის 2 იანვრიდან).

2004 წლიდან სტოკჰოლმის კონვენცია მთელ მსოფლიოში კრძალავს რვა სახის პესტიციდის (ალდრინი, ქლორდანი, 1,1,1-ტრიქლორ-2,2-ბის (n-ქლორფენილ) ეთანი (DDT), დილდრინი, ენდრინი, ჰექსაქლორი, მირექსი და ტოქსაფენი), ორი სამრეწველო ქიმიკატის (ჰექსაქლორბენზოლი და პოლიქლორირებული ბიფენილები (PCB)) დაწვის პროცესის ორი სახის თანაპროდუქტის (დიოქსინები და ფურანები) წარმოებას, გამოყენებას და გაყიდვას.

2009, 2011 და 2013 წლებში მხარეთა კონფერენციამ (COP) დაამატა ათი მდგრადი ორგანული დამბინძურებელი (მოდ), სახელდობრ, შემდეგი პესტიციდები: ქლორდეკონი, ალფა-ჰექსაქლორციკლოპექსანი, ბეტა-ჰექსაქლორციკლოპექსანი, ლინდანი, ენდოსულფანი და პენტაქლორბენზოლი (PeCBz); სამრეწველო ქიმიკატები: კომერციული პოლიბრომირებული დიფენილ ეთერები (POP-PBDE), ჰექსაბრომ ბიფენილის (HBB), ჰექსაბრომ ციკლოდოდეკანის (HBCD), პერფტოროქტან სულფონმეჟა და მისი მარილები (PFOS) და პერფტოროქტანის სულფონილფტორიდი (PFOSF).

სტოკჰოლმის კონვენცია მხარეებს ავალდებულებს, კონვენციის რატიფიცირებიდან/შესწორებების დამტკიცებიდან ორი წლის ვადაში შეიმუშაონ ეროვნული სამოქმედო გეგმა (NIP), რომელიც აღწერს ქვეყანაში სტოკჰოლმის კონვენციით აკრძალულ ნივთიერებებთან მიმართებით არსებულ მდგომარეობას და შეიმუშაონ სამოქმედო გეგმები.

საქართველოს პირველი ეროვნული სამოქმედო გეგმა (NIP) დამტკიცებულია საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 21 აპრილის N907 განკარგულებით „მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების შესახებ ეროვნული სამოქმედო გეგმის დამტკიცების თაობაზე“.

გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF) დაფინანსებით და გაეროს გარემოსდაცვითი პროგრამის (UNEP) ტექნიკური მხარდაჭერით საქართველოსთვის მომზადდა ეროვნული სამოქმედო გეგმის (NIP) განახლებული ვერსია კონვენციაში დამატებული ახალი მოდ-ების გათვალისწინებით.

წარმოდგენილი ეროვნული სამოქმედო გეგმა (NIP) აღწერს საქართველოში მდგრად ორგანულ დამბინძურებლებთან (მოდ) მიმართებით არსებულ ფონურ მდგომარეობას და მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (მოდ) შემადგენლობასთან მიმართებით არსებულ ვითარებას. ამასთანავე, ეროვნული სამოქმედო გეგმა (NIP) დეტალურად აღწერს კონვენციის მიერ დაკისრებული ვალდებულებების შესრულების მიზნით საჭირო ღონისძიებებს. ეროვნული

სამოქმედო გეგმის მზადების პროცესში სრულად აღიწერა მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (მოდ) ყველა ჯგუფი, თავდაპირველი და შემდგომ დამატებული ნივთიერებების ჩათვლით. აღწერა სრულად იძლევა საქართველოში სხვადასხვა კატეგორიის მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (მოდ) არსებობის შესახებ შეფასების გაკეთების და ასევე სამოქმედო გეგმების განსაზღვრის პრიორიტეტების მინიჭების შესაძლებლობას. თუმცა, ეროვნული სამოქმედო გეგმის განხორციელების პროცესში, მაინც იქნება დამატებით უფრო ვრცელი და ყოვლისმომცველი ინვენტარიზაციების განხორციელების აუცილებლობა.

საქართველოში არ იწარმოება მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების სიაში (არსებულ და ახლად დამატებულ) შემავალი პესტიციდები. აკრძალულია ყველა მდგრადი ორგანული დამბინძურებელი პესტიციდის გამოყენება. თუმცა, ქვეყანაში კვლავ არსებობს პესტიციდების მარაგები. შემორჩენილი პესტიციდების მარაგებს შორის ძირითადი ნაწილი განთავსებულია იალლუჯას პოლიგონზე, რომლის ფართობიც დაახლოებით 4 (ოთხ) ჰექტარს შეადგენს.

2011-2014 წლების პერიოდში გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF) დაფინანსებით განხორციელდა იალლუჯას პოლიგონის ქიმიური დაბინძურების და გარემოსდაცვითი რისკების დადგენა. ხსენებული პროექტის ფარგლებში მოხდა 230 ტონა პესტიციდის ამოღება, შეფუთვა და მისი გატანა ბელგიასა და საფრანგეთში გასანადგურებლად. პროექტის ფარგლებში განხორციელდა ხსენებული მარაგების დეტალური ინვენტარიზაცია და შემუშავდა პოლიგონის რემედიაციის სამოქმედო გეგმის ალტერნატიული ვარიანტები. 2016 წელს მოხდა დამატებით 208 ტონა ვადაგასული პესტიციდის გატანა საფრანგეთში განადგურების მიზნით.

პოლიქლორირებული ბიფენილებისთვის (PCBs) ჩატარდა პოლიქლორირებული ბიფენილების პირველადი სკრინინგი ელექტრომოწყობილობებში (ტრანსფორმატორები, კონდენსატორები, ამომრთველები).

ჩატარებულმა კვლევამ აჩვენა, რომ ინვენტარიზებული ზეთების 20%-ზე მეტი შეიცავს პოლიქლორირებული ბიფენილებს (პქბ) ზღვრულად დასაშვებ ნორმაზე (50 ppm) მეტი ოდენობით. გარდა ამისა, უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ კომპანიები ახდენენ გამოყენებული ტრანსფორმატორის ზეთების მექანიკურად გაწმენდას და ხელმეორედ გამოყენებას პოლიქლორირებული ბიფენილის შემცველობაზე შემოწმების გარეშე, რაც მთელ სისტემაში ქმნის ე.წ. „ჯვარედინი დაბინძურების“ მაღალ რისკს.

არაგანზრახ წარმოებული (თანაური) მოდ-ბის პოლიქლორირებული დიბენზო დიოქსინების (PCDD)/პოლიქლორირებული დიბენზო ფურანების (PCDF) ინვენტარიზაციის შედეგად განისაზღვრა, რომ 2014 წელს საქართველოში ყველა ძირითადი წყაროებიდან პოლიქლორირებული დიბენზო დიოქსინების (PCDD)/პოლიქლორირებული დიბენზო ფურანების (PCDF) გარემოში გაფრქვევის დონემ 33.4 გ ტოქსიკურობის ექვივალენტი (TEQ) შეადგინა, რომლის ყველაზე დიდი წილი მოდიოდა ფერადი და შავი ლითონების წარმოების სამრეწველო პროცესებზე.

ასევე, პროექტის ფარგლებში განხორციელდა ახალი მოდ-ების წინასწარი ინვენტარიზაცია და შეფასება, რომლის მიხედვითაც დადგინდა, რომ საქართველოს არასდროს უწარმოებია მდგრადი ორგანული დამბინძურებლები და მისი შემცველი მასალები. თუმცა, ხორციელდებოდა ზემოაღნიშნული ნივთიერების შემცველი პროდუქციის ქვეყანაში იმპორტი.

პოლიბრომირებული დიფენილ ეთერების (POP-PBDE) ინვენტარიზაციის შედეგად განისაზღვრა, რომ:

- ქვეყანაში იმპორტირებულ 1975-2004 წლებში წარმოებულ სატრანსპორტო საშუალებებში (სავარძლების პოლიურეთანის ქაფში (PUR)) პოლიბრომირებული დიფენილ ეთერების საერთო რაოდენობა შეადგენს 91 ტონას, რომელშიც 60 ტონა მოდიოდა მსუბუქ ავტომობილებზე, 7 ტონა სატვირთო ავტომობილებზე და 24 ტონა ავტობუსებზე. ხოლო პოლიურეთანის (PUR) ქაფის მიახლოებითი საერთო რაოდენობა ქვეყნის მასშტაბით შეადგენს 10.000 ტონას.
- ელექტრონულ სხივურ მილაკიან (CRT) ელექტრო მოწყობილობებში (ტელევიზორები, კომპიუტერის მონიტორები) პოლიბრომირებული დიფენილ ეთერების დაახლოებითი ოდენობა მერყეობს 4.4ტ და 12.9 ტონას შორის. ხოლო პოლიბრომირებული დიფენილ ეთერების შემცველი პოლიმერული ფრაქციის (პლასტიკი) ჯამური ოდენობა შეადგენს დაახლოებით 5060 ტონას.

ინვენტარიზაციის მიხედვით ჰექსაბრომ ციკლოდოდეკანი (HBCD), პერფტოროქტან სულფონმჟავა (PFOS) და მასთან დაკავშირებული ქიმიური ნივთიერებები დღესდღეობით საქართველოში არ იწარმოება.

თუმცა ჰექსაბრომ ციკლოდოდეკანის (HBCD), პერფტოროქტან სულფონმჟავას (PFOS) შემცველი მასალების და პროდუქციის ქვეყანაში შემოსვლა ხდება იმპორტის გზით, კერძოდ:

- ჰექსაბრომ ციკლოდოდეკანს (HBCD) ძირითადად შეიცავს სამშენებლო სექტორში გამოყენებული საიზოლაციო მასალები და სპეც ტანსაცმელი
- პერფტოროქტან სულფონმჟავას (PFOS) ძირითადად შეიცავს ხანძარსაწინააღმდეგო ქაფები, ტექსტილი, საავიაციო ჰიდრაულიკური ზეთები .

ინვენტარიზაციის შედეგად განისაზღვრა:

- 2006-2012 წლებში საქართველოში სამშენებლო სექტორში იმპორტირებულ 700 ტონამდე პოლისტიროლის საიზოლაციო ქაფში ჰექსაბრომ ციკლოდოდეკანის (HBCD) სავარაუდო რაოდენობამ შეადგინა 4000-20000 კილოგრამი
- 2006-2014 წლებში საქართველოში იმპორტირებულ 1600 ტონამდე უნიფორმებში ჰექსაბრომ ციკლოდოდეკანი (HBCD) სავარაუდო რაოდენობამ შეადგინა 35324-240992 კილოგრამი
- 2006-2014 წლებში საქართველოში იმპორტირებულ 6600 ტონამდე საავიაციო ჰიდრაულიკურ სითხეებში პერფტოროქტან სულფონმჟავას

(PFOS) და მასთან დაკავშირებული ქიმიური ნივთიერებების სავარაუდო რაოდენობამ შეადგინა 3338-6673 კილოგრამი

- 2006-2014 წლებში საქართველოში იმპორტირებულ 340 ტონამდე ხანძარსაწინააღმდეგო ქაფებში პერფტოროქტან სულფონმჟავას (PFOS) და მასთან დაკავშირებული ქიმიური ნივთიერებების სავარაუდო რაოდენობამ შეადგინა 1647-19776 კილოგრამი.

ქვეყანაში პენტაქლორბენზოლი (PeCBz) და ჰექსაბრომბიფენილის (HBB) და მათი შემცველი მასალების იმპორტი არ ხდება, არ გამოიყენება და არ აღირიცხება მათი მარაგები.

სტოკჰოლმის კონვენციის ოფიციალური საკონტაქტო პირის (OCP) საშუალებით (სტოკჰოლმის კონვენციის ამოქმედების თაობაზე მე-15 მუხლის შესაბამისად) მოხსენების მექანიზმს და კონვენციის სხვა მხარეებს შორის ინფორმაციის გაცვლას კოორდინირებას უწევს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო.

ეროვნული სამოქმედო გეგმის ძირითადი მიზნები

სასიცოცხლო ციკლის უსაფრთხო მართვა, დაბინძურების კონტროლი, მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (მოდ) შემცირება, გადამუშავება და საბოლოო აღმოფხვრა საქართველოში; მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების შესახებ (მოდ) სტოკჰოლმის კონვენციის მოთხოვნების შესრულება, რაც ხელს შეუწყობს საქართველოში ადამიანების ჯანმრთელობისა და გარემოს დაცვას, მდგრად განვითარებას და საერთაშორისო ინტეგრაციას.

ეროვნული სამოქმედო გეგმის პრიორიტეტები

მოდების მართვის პრიორიტეტული საკითხები დადგინდა ძირითად დაინტერესებულ მხარეებთან კონსულტაციით, UNEP/GEF მოდების პროექტის ერთობლივი ძალისხმევით, ქვეყნის ინტერესების გათვალისწინებით და გამოიკვეთა შემდეგი ძირითადი პრიორიტეტული საკითხები:

- პოლიქლორირებული ბიფენილები (პქბ)
- მოდ პესტიციდები (იალლუჯის სამარხი)
- არაგანზრახ წარმოებული (თანაური) მოდ-ბი პოლიქლორირებული დიბენზო დიოქსინები (PCDD)/პოლიქლორირებული დიბენზო ფურანები (PCDF)
- პოლიბრომირებული დიფენილ ეთერები (POP-PBDEs)
- ჰექსაბრომ ციკლოდოდეკანი (HBCD) და პერფტოროქტან სულფონმჟავას (PFOS) და მასთან დაკავშირებული ქიმიური ნივთიერებები

პოლიქლორირებული ბიფენილები (პქბ) – ეხება პოლიქლორირებული ბიფენილების (პქბ) შემცველ ელექტრომოწყობილობების (ტრანსფორმატორები, კონდენსატორები, ამომრთველები) ზეთებს და ნარჩენებს.

- [illegible]

:**ငွေအမည်**

[illegible][illegible]

•ရင်းနှီးမှု ရင်းနှီးမှု ရင်းနှီးမှု

- [illegible]

ရဝဗိဇ္ဇာပုဂ္ဂလိက

- [illegible]

စစ်ကောင်စီက နယ်လုံးဆိုင်ရာ အခြေအနေအထားကို စစ်ဆေးရာတွင် အချိန်မီ အကဲဖြတ်မှုများ ပြုလုပ်နိုင်ရန် အရေးကြီးပါသည်။

- ပသ်ဃိဝုဏ္ဏံ ပသ်ဃိဝုဏ္ဏံ ပသ်ဃိဝုဏ္ဏံ ပသ်ဃိဝုဏ္ဏံ ပသ်ဃိဝုဏ္ဏံ -

: နယ်လုပ်ငန်းစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အကူအညီပေးရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

[illegible][illegible]

‘ပထဝဝိပဋိဂါဠိ ရပဏ်ဇိဇ္ဇ’ ပယုဏ်ပဉ္စပဉ် ဇေဋ္ဌဂေသေဋ္ဌဂါ ငါဉ်ပဉ္စပဉ်

[illegible]

‘ပဗ္ဗိကမ္မာဓိပတိ’ ဟု ခေါ်ဝေါ်သော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ နာမကျော်ဆရာတော်ကြီး ဟောင်း

ထို ဇဏ်းကြီး နှစ်ခုတွင် ရှိနေသော အခြေအနေအထားများကို အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြပါမည်။

ထီးငါးငါးယောက်ကလေးများကလည်း ဂုဏ်ထူးဆောင်များကဲ့သို့ ဂုဏ်ထူးဆောင်များကဲ့သို့

[illegible]

- ჰექსაბრომ ციკლოდოდეკანი (HBCD), პერფტოროქტან სულფონმჟავას (PFOS) და მისგან წარმოებული ქიმიური ნივთიერებების გამოყენებასთან დაკავშირებით საუკეთესო არსებული ტექნოლოგიების და საუკეთესო გარემოსდაცვითი პრაქტიკის (BAT/BEP) დანერგვის ხელშეწყობა.

ზოგადი ხასიათის პრობლემების მიხედვით ქმედებები შემდეგნაირად გადანაწილდა:

- სტოკჰოლმის, ბაზელის და როტერდამის კონვენციებისა და ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ჰარმონიზირებული ეროვნული კანონმდებლობის შემუშავება
- ინსტიტუციური შესაძლებლობების გაძლიერება ქიმიური ნივთიერებების და ნარჩენების მართვის სფეროში
- კონტროლის გაძლიერება მოდ-ის შემცველი და მაღალი საფრთხის მქონე მასალების და პროდუქციის ექსპორტ-იმპორტსა, რეალიზაციასა, გამოყენებასა, ტრანსპორტირებასა, დასაწყობებასა და განთავსებაზე
- მოდ-ის შემცველი მასალების გადამუშავებასთან დაკავშირებით საუკეთესო არსებული ტექნოლოგიების და საუკეთესო გარემოსდაცვითი პრაქტიკების (BAT/BEP) გამოყენების ხელშეწყობა
- ძველ ნაგავსაყრელების გარემოსდაცვით მოთხოვნებთან შესაბამისობაში მოყვანა და ნარჩენების მართვის თანამედროვე პრაქტიკის ხელშეწყობა
- მოდ-ით დაბინძურებული ტერიტორიების მართვა, რემედიაცია და მოდ-ის შემცველი მასალების ელიმინაცია
- საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება მოდ-ის უარყოფით ზემოქმედებაზე ადამიანის ჯანმრთელობასა და გარემოზე
- მოდ-თან დაკავშირებული კვლევების ხელშეწყობა და მოდ-ის მონიტორინგის შესაძლებლობების შექმნა
- ქიმიური ნივთიერებების და მოდ-ის უსაფრთხო მართვასთან დაკავშირებულ სხვადასხვა საპილოტე პროექტების განხორციელება
- ქიმიური ნივთიერებების და მოდ-ის მართვის სფეროში საერთაშორისო თანამშრომლობის გაძლიერება

სამოქმედო გეგმები

მოდ-ების სამოქმედო გეგმები შემუშავდა იდენტიფიცირებული პრიორიტეტების მიხედვით, კონსულტაციების რეჟიმში. გეგმა შედგება ამოცანების, ღონისძიებების, მოსალოდნელი შედეგების, პასუხისმგებელი მხარეების, განხორციელების ვადების, დაახლოებითი ხარჯებისა და დაფინანსების პოტენციური წყაროებისგან.

ცხრილი 1. საკანონმდებლო ბაზის შემუშავების და ინსტიტუციური გაძლიერების გეგმა

ამოცანები	დონისძიებები	მოსალოდნელი შედეგები	წამყვანი და პარტნიორი ორგანიზაციები (პირველად მითითებული ორგანიზაცია არის წამყვანი, დანარჩენები კი პარტნიორები)	მოსალოდნელი ხარჯები	დაფინანსების შესაძლო წყაროები	ვადები
მდგრადი ორგანული დამზინბულებების ეროვნული სამოქმედო გეგმის განხორციელების კოორდინირება	სამინისტროთაშორისი საკოორდინაციო ჯგუფის ჩამოყალიბება	ეროვნული სამოქმედო გეგმის ეფექტური განხორციელება	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო სხვა შესაბამის სამინისტროებთან და სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან ერთად	100 000 აშშ დოლარი	GEF, EU დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2018-2022
სტოკჰოლმის, ზაჰედის და როტერდამის კონვენციებსა და ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ჰარმონიზირებული ეროვნული კანონმდებლობის შემუშავება	არსებული მდგომარეობის ანალიზი; ახალი კანონმდებლობის შემუშავება ან არსებულის გაუმჯობესება მდგრადი ორგანული დამზინბულების მართვის გათვალისწინებით ადსრულების საჭიროებების	შემუშავებულია ახალი კანონმდებლობა ან იდენტიფიცირებულია შესწორებები, რომლებიც უნდა შევიდეს კანონმდებლობაში კანონმდებლობა გაუმჯობესებულია და მასში ასახულია კონვენციების და ევროკავშირის	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო საქართველოს შრომის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის	300 000 აშშ დოლარი	GEF, EU დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2018-2022

	განსაზღვრა. დამბინძურებული იხდის - პრინციპის და მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულების განხორციელება	დირექტივების შესაბამისი მოთხოვნები ინერგება დამბინძურებული იხდის - პრინციპი და მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულება	სამინისტრო საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო			
სტოკჰოლმის, ბაზელისა და როტერდამის კონვენციებით დარეგულირებული ქიმიური ნივთიერებების და ნარჩენების მონაცემთა ბაზის ჩამოყალიბება და განახლება.	სტოკჰოლმის, ბაზელისა და როტერდამის კონვენციებით დარეგულირებული ქიმიური ნივთიერებების და ნარჩენების ერთიანი მონაცემთა ბაზის შექმნა და განახლება, საერთაშორისო სტანდარტებისა და არსებული ვითარების ანალიზის გათვალისწინებით	შემუშავებულია მონაცემთა ბაზა, რომელიც შეასაბამება საერთაშორისო სტანდარტებს (IUPAC და CAS), კოდირების ჰარმონიზირებულ სისტემას (HS) და ამის საფუძველზე, გაუმჯობესებულია სტოკჰოლმის, ბაზელისა და როტერდამის კონვენციებით რეგულირებული ქიმიური ნივთიერებების ნარჩენების მართვა	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	250 000 აშშ დოლარი	GEF, EU დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2020-2022
მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (მოდ) ნარჩენების მართვის გათვალისწინება ნარჩენების მართვის პოლიტიკის და	ნარჩენების მართვის ჩარჩო პროგრამის და ნარჩენების მართვის სისტემის შემუშავება მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების ნარჩენების მართვის	შემუშავებულია ნარჩენების მართვის ჩარჩო პოლიტიკა და ნარჩენების მართვის ერთიანი სისტემა მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (მოდ) გათვალისწინებით	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო შესაბამის დაინტერესებულ მხარეებთან ერთად	150 000 აშშ დოლარი	GEF, EU დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2020-2022

ნარჩენების მართვის ერთიან სისტემაში	გათვალისწინებით და ტექნიკური, ორგანიზაციული, ეკონომიკური და ფინანსური განხორციელებადობის მხედველობაში მიღებით.					
ინსტიტუციური შესაძლებლობების გაძლიერება ქიმიური ნივთიერებების და ნარჩენების მართვის სფეროში	ქიმიური ნივთიერებების და ნარჩენების მართვის სფეროში ინსტიტუციური ჩარჩოს იდენტიფიცირება და შესაძლებლობების გაძლიერება	ინსტიტუციური ჩარეობი ინდეტიფიცირებულია და შესაძლებლობები გაძლიერებულია	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო შესაბამის დაინტერესებულ მხარეებთან ერთად	150 000 აშშ დოლარი	GEF, EU დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2018-2022
ყველა ჩართული სამინისტროსა და სააგენტოს თანამშრომლების კვალიფიკაციის ამაღლება ნარჩენებისა და ქიმიური ნივთიერებების მართვის კუთხით	ტრენინგებისა და სამუშაო შეხვედრების ჩატარება შესაძლებლობების გაძლიერებისათვის	თანამშრომლების უნარები გაუმჯობესებულია	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო საქართველოს შრომის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო (შემოსავლების სამსახური) სხვა სათანადო უწყებები	150 000 აშშ დოლარი	GEF, EU დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2018-2022

2020-2022	GEF, EU သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း	300 000 သိန်း	သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း အတွက် အသုံးပြု ရန် အသုံးပြု ရန် အသုံးပြု ရန်	အသုံးပြု ရန် အသုံးပြု ရန် အသုံးပြု ရန်	အသုံးပြု ရန် အသုံးပြု ရန် အသုံးပြု ရန်	အသုံးပြု ရန် အသုံးပြု ရန် အသုံးပြု ရန်
2018-2022	GEF, EU သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း	200 000 သိန်း	သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း အတွက် အသုံးပြု ရန် အသုံးပြု ရန်	အသုံးပြု ရန် အသုံးပြု ရန် အသုံးပြု ရန်	အသုံးပြု ရန် အသုံးပြု ရန် အသုံးပြု ရန်	အသုံးပြု ရန် အသုံးပြု ရန် အသုံးပြု ရန်

ცხრილი 2. მოდ-პესტიციდების სამოქმედო გეგმა

ამოცანები	ღონისძიებები	მოსალოდნელი შედეგები	წამყვანი და პარტნიორი ორგანიზაციები (პირველად მითითებული ორგანიზაცია არის წამყვანი, დანარჩენები კი პარტნიორები)	მოსალოდნელი ხარჯები	დაფინანსების შესაძლო წყაროები	ვადები
მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (მოდ) პესტიციდების დამატებითი ინვენტარიზაცია	მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (მოდ) შემცველი პესტიციდების დამატებითი ინვენტარიზაცია სურსათის და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციისა (FAO) და გაეროს გარემოსდაცვითი პროგრამის (UNEP) მეთოდოლოგიის მიხედვით	ინვენტარიზაცია დასრულებულია. ანგარიში შეიცავს მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (მოდ) შემცველი პესტიციდების შესახებ განახლებულ ინფორმაციას	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	200 000 აშშ დოლარი	GEF, EU დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2018-2019
კონტროლის გაძლიერება მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (მოდ) შემცველი და მაღალი საფრთხის მქონე პესტიციდებისა, ექსპორტ იმპორტისა,	ფერმერების ასოციაციებისათვის, შემოსავლების სამსახურისთვის, იმპორტიორებისათვის, სავალო გამყიდველებისათვის და სხვა სამიზნე ჯგუფებისათვის ტრენინგების ჩატარება	ხორციელდება უკანონოდ გადატანის და ფალსიფიცირებული პროდუქტების პრევენცია	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო (შემოსავლების სამსახური)	200 000 აშშ დოლარი	GEF, EU დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2018-2021

2018-2020	GEF, EU დონორი პროგრამები	250 000 აშშ დოლარი	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	ბიომედიცინა, გენეტიკა, გარემოს დაცვის პროგრამები / მედიცინის გარემოსდაცვითი შესაძლებლობები	საქართველოს გარემოსდაცვითი მინისტროს მიერ დაინიშნული სპეციალისტების გარეშე	საქართველოს გარემოსდაცვითი მინისტროს მიერ დაინიშნული სპეციალისტების გარეშე
2019-2022	GEF, EU დონორი პროგრამები	500 000 აშშ დოლარი	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო სამინისტრო	მემკვიდრეობის დაცვის პროგრამები სამინისტროს გარეშე	საქართველოს გარემოსდაცვითი მინისტროს მიერ დაინიშნული სპეციალისტების გარეშე	საქართველოს გარემოსდაცვითი მინისტროს მიერ დაინიშნული სპეციალისტების გარეშე

ცხრილი 3. პოლიქლორირებული ბიფენილების (PCB) სამოქმედო გეგმა

ამოცანები	ღონისძიებები	მოსალოდნელი შედეგები	წამყვანი და პარტნიორი ორგანიზაციები (პირველად მითითებული ორგანიზაცია არის წამყვანი, დანარჩენები კი პარტნიორები)	მოსალოდნელი ხარჯები	დაფინანსების შესაძლო წყაროები	ვადები
პოლიქლორირებული ბიფენილების (PCBs) დეტალური ინვენტარიზაცია	ქვეყნის მასშტაბით პოლიქლორირებული ბიფენილების (PCBs) შემცველი ზეთების და დანადგარების ინვენტარიზაცია	განხორციელდა პოლიქლორირებული ბიფენილების (PCBs) შემცველი ზეთების და დანადგარების ინვენტარიზაცია და შეიქმნა მონაცემთა ბაზა.	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	1.9 მლნ. აშშ დოლარი	GEF, EU დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2018-2022
	პოლიქლორირებული ბიფენილების (PCBs) ღიადგამოყენების შეფასება	შეფასდა პოლიქლორირებული ბიფენილების (PCBs) ღიადგამოყენების არსებობა				
პოლიქლორირებული ბიფენილების (PCBs) შემცველი მოწყობილობების გარემოსთვის	პოლიქლორირებული ბიფენილების (PCBs) მფლობელებისთვის ტრენინგების ჩატარება ექსპლუატაციაში მყოფი და ექსპლუატაციიდან	პოლიქლორირებული ბიფენილების (PCBs) შემცველი მოწყობილობების მართვა ხორციელდება უსაფრთხოდ	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	300 000 აშშ დოლარი	GEF, EU დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2018-2022

უსაფრთხო მართვა	გამოსული პოლიქლორირებული ბიფენილების (PCBs) შემცველი მოწყობილობების უსაფრთხო მართვაზე საქართველოში პოლიქლორირებული ბიფენილებით (PCBs) დაბინძურებული ზეთების განადგურების შესაძლებლობების შეფასება		განვითარების სამინისტრო ენერგოსექტორი			
პოლიქლორირებული ბიფენილების (PCBs) შემცველი ზეთების დამოწვებილობების გაუვნებელყოფის გეგმის შემუშავება, კონვენციის მოთხოვნების შესაბამისად პოლიქლორირებული ბიფენილების (PCBs) შემცველი მოწყობილობების გაუვნებელყოფის მფლობელებთან მოლაპარაკების წარმოება და შეთანხმება მათი გაუვნებელყოფის ინდივიდუალური გეგმებთან დაკავშირებით სამუშაო ჯგუფის ჩამოყალიბება, რომელიც მონიტორინგს გაუწევს ინდივიდუალური გეგმის	შემუშავებულია პოლიქლორირებული ბიფენილების (PCBs) შემცველი ზეთების და მოწყობილობების გაუვნებელყოფის ინდივიდუალური გეგმები და კონტროლდება პოლიქლორირებული ბიფენილების (PCBs) ხმარებიდან ეტაპობრივი ამოღება შექმნილია სამუშაო ჯგუფი, რომელიც აკონტროლებს ინდივიდუალური გეგმების	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო საქართველოს ეკონომიკის და მდგრადი განვითარების სამინისტრო ენერგოსექტორი	400 000 აშშ დოლარი	GEF, დონორები	2019-2021	

მონიტორინგი	შესრულებას	შესრულებას				
	პოლიქლორირებული ბიფენილების (PCBs) მფლობელების დავალდებულება შეთანხმებული გეგმების განხორციელებაზე და შესაბამის ანგარიშგებაზე ჯარიმების დაწესება შეუსაბამობაზე და ვალდებულების შეუსრულებლობაზე	პოლიქლორირებული ბიფენილების (PCBs) მფლობელებს დაევადათ ანგარიშის წარდგენა გაუვნებელიყოფის პროცესის მიმდინარეობაზე დაწესდა ჯარიმები შეუსაბამობაზე და ვალდებულების შეუსრულებლობაზე				

ცხრილი 4. პოლიბრომირებული დიფენილ ეთერები (PBDEs) სამოქმედო გეგმა

ამოცანები	ღონისძიებები	მოსალოდნელი შედეგები	წამყვანი და პარტნიორი ორგანიზაციები (პირველად მიითითებული ორგანიზაცია არის წამყვანი, დანარჩენები კი პარტნიორები)	მოსალო დნელი ხარჯები	დაფინანსების შესაძლო წყაროები	ვადები
ელექტრო და ელექტრონული მოწყობილობების/ელე	ინვენტარიზაციის ეროვნული სამუშაო ჯგუფის შექმნა და	ინვენტარიზაციის ეროვნული სამუშაო ჯგუფი შექმნილია.	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	500 000 აშშ დოლარი	GEF, EU დონორი ქვეყნები და	2019-2021

შემცველობაზე	ექსპლუატაციაში მყოფი და ექსპლუატაციიდან გამოსული მანქანების რაოდენობის განსაზღვრა და პოლიბრომირებული დიფენილ ეთერების (POPs - PBDEs) შემცველობის დადგენა	ექსპლუატაციიდან გამოსული მანქანების რაოდენობა და დადგენა პოლიბრომირებული დიფენილ ეთერების (POPs - PBDEs) შემცველობა				
შეზღუდვების დაწესების შესაძლებლობის განხილვა ელექტრონულ სხივურ მილაკიან (CRT) ელექტრო და ელექტრონული მოწყობილობების (EEE) და 2005 წლამდე წარმოებული ავტომობილების იმპორტზე	კანონმდებლობაში სათანადო შეზღუდვის შეტანის შესაძლებლობის განხილვა შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებების ინიცირება და დასამტკიცებლად წარდგენა ახალი საკანონმდებლო მოთხოვნებების შესახებ საზოგადოების, იმპორტიორების, საცალო მოვაჭრების და საბაჟო თანამშრომლების ინფორმირება და ცნობიერების ამაღლება	განხილულ იქნა კანონმდებლობაში სათანადო შეზღუდვის შეტანის შესაძლებლობა შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებები ინიცირებულია და წარდგენილია დასამტკიცებლად ახალი საკანონმდებლო მოთხოვნების შესახებ საზოგადოების, იმპორტიორების, საცალო მოვაჭრებისა და საბაჟოს თანამშრომლების ცნობიერება ამაღლებულია	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო კერძო სექტორი	250 000 აშშ დოლარი	GEF, EU დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2019-2021

ელექტრო და ელექტრონული მოწყობილობების ნარჩენების (WEEE) და ელექტრო და ელექტრონული მოწყობილობების (EEE) პლასტიკის ნარჩენების გადამუშავების არსებული ტექნოლოგიების შეფასება და დამბინძურებლების არსებობის განსაზღვრა	ქვეყანაში არსებული გადამუშავების აქტივობების იდენტიფიცირება გადამუშავების გამოყენებული ტექნოლოგიების და დამბინძურებლების არსებობის შეფასება	ქვეყანაში არსებული გადამუშავების აქტივობები იდენტიფიცირებულია გადამუშავების გამოყენებული ტექნოლოგიები და დამბინძურებლების არსებობა შეფასებულია	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო კვლევითი ინსტიტუტები და უნივერსიტეტები	250 000 აშშ დოლარი	GEF, EU დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2019-2022
საუკეთესო არსებული ტექნოლოგიების და საუკეთესო გარემოსდაცვითი პრაქტიკის (BAT/BEP) გამოყენების სელექციონი პოლიბრომირებული დიფენილ ეთერების (POPs-PBDEs) შემცველი მასალის გადამუშავებასთან დაკავშირებით	სტოკჰოლმის კონვენციის სახელმძღვანელო დოკუმენტების თარგმნა (ეროვნულ ენაზე) და გავრცელება პოლიბრომირებული დიფენილ ეთერების (POPs-PBDEs) შემცველი მასალების და ნარჩენების გადამუშავებასა და განთავსებასთან დაკავშირებით	სტოკჰოლმის კონვენციის სახელმძღვანელო დოკუმენტები პოლიბრომირებული დიფენილ ეთერების (POPs-PBDEs) შემცველი მასალების და ნარჩენების თაგადამუშავებასა და განთავსებასთან დაკავშირებით თარგმნილია (ეროვნულ ენაზე) და გავრცელებულია	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო კერძო სექტორი	1 000 000 აშშ დოლარი	GEF, EU დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2019-2022

საუკეთესო გარემოსდაცვითი პრაქტიკის (BAT/BEP) გამოყენების საპილოტე პროექტის განხორციელება	გარემოსდაცვითი პრაქტიკის (BAT/BEP) გამოყენების საპილოტე პროექტი განხორციელებულია			
---	--	--	--	--

ცხრილი 5. ჰექსაბრომ ციკლოდოდეკანის (HBCD) სამოქმედო გეგმა

ამოცანები	ღონისძიებები	მოსალოდნელი შედეგები	წამყვანი და პარტნიორი ორგანიზაციები (პირველად მიითითებული ორგანიზაცია არის წამყვანი, დანარჩენები კი პარტნიორები)	მოსალო დნელი ხარჯები	დაფინანსების შესაძლო წყაროები	ვადები
სამშენებლო სექტორში საიზოლაციო მასალებში პოლისტიროლის (EPS/XPS) საერთო რაოდენობის და ჰექსაბრომ ციკლოდოდეკანის	ინვენტარიზაციის ეროვნული სამუშაო ჯგუფის შექმნა დაინტერესებული მხარეების იდენტიფიცირება ინვენტარიზაციის ჩატარება საიზოლაციო მასალებში პოლისტიროლის (EPS/XPS)	ინვენტარიზაციის ეროვნული სამუშაო ჯგუფი შექმნილია დაინტერესებული მხარეები იდენტიფიცირებულია განისაზღვრულია EPS / XPS საერთო რაოდენობა	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო მშენებლობის ნებართვების გამცემი სხვა უწყებები სამშენებლო სექტორი კერძო სექტორი	350 000 აშშ დოლარი	GEF, EU დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2020-2022

(HBCD) შემცველ ნივთში განსაზღვრულ პერიოდში განსაზღვრულ პერიოდში რეგულირება	ნაერთი რაოდენობის და შემცველობის განსაზღვრვის მიზნით	და შემცველობის შემცველობის (HBCD) განსაზღვრვის	გადამამუშავებელი წარმოებელი შემცველობის			
ტექსტილი გამყვანი შექმნის (HBCD) ნაერთი რეგულირება განსაზღვრულ პერიოდში რეგულირება	ინტენსივობის ერთეული სამუშაო შემცველობის დაინტენსივობის მნიშვნელობის ინტენსივობის სამუშაო რეგულირება შემცველობის (HBCD) განსაზღვრვის	ინტენსივობის ერთეული სამუშაო შემცველობის დაინტენსივობის მნიშვნელობის ინტენსივობის სამუშაო რეგულირება შემცველობის (HBCD) განსაზღვრვის	ნაერთების განმარტების დაინტენსივობის მნიშვნელობის ინტენსივობის სამუშაო რეგულირება შემცველობის (HBCD) განსაზღვრვის	250 000 ადამიანი	GEF, EU დონორი წევრები და რეგულირება	2020-2022
შექმნის განსაზღვრულ პერიოდში (HBCD) შემცველობის მნიშვნელობის და რეგულირება განსაზღვრულ პერიოდში რეგულირება	შექმნის განსაზღვრულ პერიოდში (HBCD) შემცველობის დაინტენსივობის მნიშვნელობის ინტენსივობის სამუშაო რეგულირება შემცველობის (HBCD) განსაზღვრვის	შექმნის განსაზღვრულ პერიოდში (HBCD) შემცველობის დაინტენსივობის მნიშვნელობის ინტენსივობის სამუშაო რეგულირება შემცველობის (HBCD) განსაზღვრვის	ნაერთების განმარტების დაინტენსივობის მნიშვნელობის ინტენსივობის სამუშაო რეგულირება შემცველობის (HBCD) განსაზღვრვის	250 000 ადამიანი	GEF, EU დონორი წევრები და რეგულირება	2020-2022

	წარმომადგენლების ინფორმირება და ცნობიერების ამაღლება მარკირების და მართვის სხვა მოთხოვნებთან დაკავშირებით	სამსახურებში ცნობიერება გაზრდილია				
ჰექსამერიმ ციკლოდოდეკანის (HB CD) გამოყენების საუკეთესო პრაქტიკის (BAT/BEP) გამოყენების ხელშეწყობა	სტოკჰოლმის კონვენციის ჰექსამერიმ ციკლოდოდეკანის (HB CD) წარმოებასთან დაკავშირებული დოკუმენტების თარგმნა (ეროვნულ ენაზე) და გავრცელება. საუკეთესო პრაქტიკის (BAT/BEP) გამოყენების საუკეთესო პრაქტიკის (BAT/BEP) გამოყენების საპილოტე პროექტი განხორციელება	სტოკჰოლმის კონვენციის ჰექსამერიმ ციკლოდოდეკანის (HB CD) წარმოებასთან დაკავშირებული დოკუმენტები თარგმნილია (ეროვნულ ენაზე) და გავრცელებულია საუკეთესო პრაქტიკის (BAT/BEP) გამოყენების საუკეთესო პრაქტიკის (BAT/BEP) გამოყენების საპილოტე პროექტი განხორციელებულია	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	500 000 აშშ დოლარი	GEF, EU დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2020-2022

ქიმიური ნივთიერებების შემცველი მასალებისა და პროდუქციის ექსპორტ/იმპორტის მასალებისა და პროდუქციის ექსპორტ/იმპორტის კონტროლის განხორციელება	შემცველი მასალებისა და პროდუქციის ექსპორტ/იმპორტის აკრძალვასთან დაკავშირებით საკანონმდებლო ბაზის შემუშავება	იმპორტიორების/ექსპორტიორების, საცალო მოვაჭრეების და შემოსავლების სამსახურის თანამშრომლების ცნობიერების ამაღლება	შემცველი მასალებისა და ნივთების ექსპორტ/იმპორტის აკრძალვასთან დაკავშირებული საკანონმდებლო ბაზა შემუშავებულია	იმპორტიორების/ექსპორტიორების, საცალო მოვაჭრეების და შემოსავლების სამსახურის თანამშრომლების ცნობიერება ამაღლებულია	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო		ორგანიზაციები	
პერფტოროქტან სულფონმჟავას (PFOS) და მისგან წარმოებული სხვა ქიმიური ნივთიერებების გამოყენებასთან დაკავშირებით საუკეთესო არსებული ტექნოლოგიებისა და საუკეთესო გარემოსდაცვითი კრაქტიკის (BAT/BEP) დანერგვის	სტოკჰოლმის კონვენციის პერფტოროქტან სულფონმჟავას (PFOS) და მისგან წარმოებული სხვა ქიმიური ნივთიერებების გამოყენებასთან დაკავშირებული სახელმძღვანელო დოკუმენტების თარგმნა (ეროვნულ ენაზე) და გავრცელება	სტოკჰოლმის კონვენციის პერფტოროქტან სულფონმჟავას (PFOS) და მისგან წარმოებული სხვა ქიმიური ნივთიერებების გამოყენებასთან დაკავშირებული სახელმძღვანელო დოკუმენტების თარგმნა (ეროვნულ ენაზე) და გავრცელებულია.	საუკეთესო არსებული ტექნოლოგიებისა და საუკეთესო	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	500 000 აშშ დოლარი	GEF, EU დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2020-2022	

ცხრილი 7. არაგაწმარხ წარმოებული მოდ-ის (UPOPs) სამოქმედო გეგმა

ამოცანები	დონისბიებები	მისალოდნელი შედეგები	წამყვანი და კარტნიორი ორგანიზაციები (პირველად მითითებული ორგანიზაცია არის წამყვანი, დანარჩენები კი პარტნიორები)	მოსალოდნელი ხარჯები	დაფინანსები ს შესაძლო წყაროები	ვადები
ნარჩენების რეკლუორების მეთოდების სრულყოფა მათი ღიად ან სხვაგვარი უკონტრილი დაწვის, მათ შორის, ნაგავსაყრელთა დაწვის შეწყვეტის მიზნით.	ნაგავსაყრელების მართვის თანამედროვე მოთხოვნების დანერგვის ხელშეწყობა ნარჩენების სორტირების პრაქტიკის დანერგვის ხელშეწყობა მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვების ახალი სისტემის დანერგვის ხელშეწყობა, ნარჩენების ღია წვის, მათ შორის ნაგავსაყრელთა დაწვის პროცესების თავიდან აცილების მიზნით მუნიციპალური ნარჩენების მართვაზე ტრეინინგების ჩატარება შესაბამისი პერსონალისათვის	ნაგავსაყრელებზე ღია წვის პროცესები აღმოფხვრილია ნარჩენების სორტირების სისტემა ინერგება გაუმჯობესდა ნარჩენების შეგროვების სისტემები. შესაბამისი პერსონალი გადამზადებულია	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო მუნიციპალიტეტები	1 მლნ. აშშ დოლარი	დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2019-2022

საუკეთესო არსებული ტექნოლოგიების და საუკეთესო გარემოსდაცვითი პრაქტიკის (BAT და BEP) დანერგვა ინდუსტრიაში	სამრეწველო ობიექტების შერჩევა საუკეთესო არსებული ტექნოლოგიების და საუკეთესო გარემოსდაცვითი პრაქტიკის (BAT და BEP) დანერგვის მიზნით	საუკეთესო არსებული ტექნოლოგიების და საუკეთესო გარემოსდაცვითი პრაქტიკის (BAT) და საუკეთესო გარემოსდაცვითი პრაქტიკაზე (BEP) არსებული ინფორმაციის მიწოდება ინდივიდუალური საწარმოებისათვის	საუკეთესო არსებული ტექნოლოგიების (BAT) და საუკეთესო გარემოსდაცვითი პრაქტიკის (BEP) საპილოტე პროექტის გახორციელება	საუკეთესო არსებული ტექნოლოგიების და საუკეთესო გარემოსდაცვითი პრაქტიკის (BAT) და საუკეთესო გარემოსდაცვითი პრაქტიკაზე (BEP) არსებული ინფორმაციის მიწოდებულია	ინდივიდუალური საწარმოებისთვის საუკეთესო არსებული ტექნოლოგიების (BAT) და საუკეთესო გარემოსდაცვითი პრაქტიკის (BEP) საპილოტე პროექტი	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო კერძო სექტორი	2,5 მლნ აშშ დოლარი	GEF, EU, დონორი ქვეყნები, კერძო სექტორი	2019-2022
არაგაზრდა წარმოებული მოდის (დიოქსინების და ფურანების და სხვ.) გაფრქვევის მონიტორინგის/კონტროლის სისტემის შექმნა	შესაბამისი სახელმძღვანელო დოკუმენტების თარგმნა და გავრცელება შესაბამისი სახელმწიფო და კერძო სექტორის შესაძლებლობების გაძლიერება	შესაბამისი სახელმძღვანელო დოკუმენტების თარგმნა და გავრცელება შესაბამისი სახელმწიფო და კერძო სექტორის შესაძლებლობები გაძლიერებულია	შესაბამისი სახელმძღვანელო დოკუმენტები თარგმნილი და გავრცელებულია შესაბამისი სახელმწიფო და კერძო სექტორის შესაძლებლობები გაძლიერებულია	ინდუსტრიაში შიდა	ინდუსტრიაში შიდა	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო კერძო სექტორი	1,5 მლნ აშშ დოლარი	GEF, EU, დონორი ქვეყნები, კერძო სექტორი	2020-2022

მონიტორინგის სისტემის დანერგვის ხელშეწყობა	მონიტორინგის სისტემა დანერგულია				
---	------------------------------------	--	--	--	--

ცხრილი 8. ნარჩენების და მოდ-ის შემცველი მარაგების უსაფრთხო მართვის და დამბინძურების კონტროლის სამოქმედო გეგმა

აქროგანები	დონისბიერები	მოსალოდნელმედეგები	წამყვანი და კარტნიორი ორგანიზაციები (პირველად მიითითებული ორგანიზაცია არის წამყვანი, დანარჩენები კი პარტნიორები)	მოსალო დნელი ხარჯები	დაფინანსების შესაძლო წყაროები	ვადები
მოდ - პესტიციდები						
იადლუჯას სამარხში არსებული მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (მოდ) შემცველი პესტიციდების ამოღება და შეფუთვა	იადლუჯას სამარხში არსებული მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (მოდ) შემცველი პესტიციდების ამოღების და დაფასოების სამუშაოების განხორციელება	პესტიციდები იადლუჯის გაზიდან ამოღებულია და შეფუთულია	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	350 000 აშშ დოლარი	GEF, EU, დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2019-2022
იადლუჯაზე არსებული და	პესტიციდების დარჩენილი მარაგების განადგურება	მოდ პესტიციდების არსებული	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის	1,5 მლნ აშშ	GEF, EU, დონორი	2019-2022

ქვეყანაში შეგროვებული მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (მოდ) შემცველი პესტიციდების ელიმინაცია	(საქართველოში ცემენტის ქარხანაში, სხვა ქვეყნებში ექსპორტირებით და სპეციალურ გამოსაწვავ ღუმელებში დაწვით, ან სხვა მეთოდით)	მარაგები განადგურებულია	მეურნეობის სამინისტრო მუნიციპალიტეტები	დოლარი	ქვეყნები და ორგანიზაციები	
იაღლეჯას სამარხის მდგომარეობის გაუმჯობესება	სამარხის სტატუსის შეფასება დაბინძურებული გრუნტის რემედიაცია სამარხის საიმედო იზოლაცია და სხვა	გაუმჯობესდა იაღლეჯას სამარხის ეკოლოგიური მდგომარეობა	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	2,5 მლნ აშშ დოლარი	GEF, EU, დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2019-2022
პოლიქლორირებული ბიფენილები (PCB)						
პოლიქლორირებუ ლი ბიფენილების (PCBs) შემცველი მოწყობილობების განადგურებასთან დაკავშირებული ხარჯების განსაზღვრა/ შეფასება	პოლიქლორირებული ბიფენი ლების (PCBs) შემცველი მოწყობილობების შეგროვების და განადგურების დონისძიებების შემუშავება ფინანსური საშუალებების გათვალისწინებით	განისაზღვრა და გაანალიზდა პოლიქლორირებული ბიფენილების (PCBs) შემცველი მოწყობილობების განადგურებასთან დაკავშირებული ხარჯები	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო საქართველოს ეკონომიკის და მდგრადი განვითარების სამინისტრო ენერგოსექტორი	250 000 აშშ დოლარი	GEF, EU, დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2018-2021

პერფტოროქტან სულფონმჟავას (PFOS) შემცველი მასალების გარემოსათვის უსაფრთხოოდ მართვა	უზრუნველყოფილ იქნას პერფტოროქტან სულფონმჟავას (PFOS) შემცველი ნივთების და მასალების გარემოსათვის უსაფრთხოოდ დასაწყობება პერფტოროქტან სულფონმჟავას (PFOS) შემცველი მარაგებისა და ნარჩენების განადგურების ვარიანტების კვლევა პერფტოროქტან სულფონმჟავას (PFOS) შემცველი მარაგების (სახანძრო ქაფი, საავიაციო ჰიდრაულიკური ზეთი; სინთეტიკური ხალიჩები) განთავსება შემუშავდეს სახელმძღვანელო დოკუმენტი პერფტოროქტან სულფონმჟავას (PFOS) შემცველი სახანძრო ქაფის გამოყენების შემდეგ არსებული ნარჩენის შეგროვება დამუშავებაზე	პერფტოროქტან სულფონმჟავას (PFOS) შემცველი ნივთები და მასალები გარემოსათვის უსაფრთხოა და დასაწყობებულა პერფტოროქტან სულფონმჟავას (PFOS) შემცველი მარაგებისა და ნარჩენების განადგურების ვარიანტების კვლევა განხორციელებულია პერფტოროქტან სულფონმჟავას (PFOS) შემცველი მარაგები განთავსებულია შემუშავებულია სახელმძღვანელო დოკუმენტი პერფტოროქტან სულფონმჟავას (PFOS) შემცველი სახანძრო ქაფის გამოყენების შემდეგ არსებული ნარჩენის შეგროვება დამუშავებაზე	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო სსიპ საგანგებო სიტუაციების მართვის სააგენტო კერძო სექტორი	700 000 აშშ დოლარი	GEF, EU, დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2021-2022
--	---	---	--	-----------------------	--	-----------

ცხრილი 10. მოდ-ის საკითხებში ცნობიერების ამაღლების სამოქმედო გეგმა

ამოგანები	ღონისძიებები	მოსალოდნელი შედეგები	წამყვანი და პარტნიორი ორგანიზაციები (პირველად მითითებული ორგანიზაცია არის წამყვანი, დანარჩენები კი პარტნიორები)	მოსალოდნელი ხარჯები	დაფინანსების მესამელი წყაროები	ვადები
ინფორმაციის ხელმისაწვდომობი სა და სოციალური ჯგუფების ჩართულობის უზრუნველყოფა	ინფორმაციის გაცვლა კონვენციის სამდივნოსა და სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან საინფორმაციო პორტალის შექმნა	ინფორმაცია მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (POPs) შესახებ რეგულაციულად ახლდება და ხელმისაწვდომია დაინტერესებული მხარეებისათვის	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო საქართველოს ეკონომიკის და მდგრადი განვითარების სამინისტრო მუნიციპალიტეტები არასამთავრობო ორგანიზაციები კერძო სექტორი	150 000 აშშ დოლარი	GEF, EU, დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2018-2022
სხვადასხვა სოციალური ჯგუფის წარმომადგენლების ინფორმირება და ცნობიერების ამაღლება, ნაბეჭდი მასალის	სხვადასხვა სოციალური ჯგუფის წარმომადგენლების ინფორმირება და ცნობიერების ამაღლება, ნაბეჭდი მასალის	საზოგადოების ცნობიერება ამაღლებულია მდგრადი ორგანული	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო საქართველოს შრომის,	150 000 აშშ დოლარი	GEF, EU, დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2018-2022

ის ინფორმირება და ცნობიერების ამაღლება მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (POPs) უარყოფით ზემოქმედებაზე ადამიანის ჯანმრთელობასა და გარემოზე, შესაბამისი ნაბეჭდი მასალის მომზადება და გავრცელება, სემინარების ორგანიზება, ინფორმაციის გავრცელება მედიის საშუალებებით და ა.შ.	მომზადება და გავრცელება, სემინარების ორგანიზება, ინფორმაციის გავრცელება მედიის საშუალებით და ა.შ.	დამბინძურებლების (POPs) შესახებ.	ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო საქართველოს ეკონომიკის და მდგრადი განვითარების სამინისტრო არასამთავრობო ორგანიზაციები კერძო სექტორი			
ცნობიერების ამაღლება მოდ - პესტიციდებზე და სხვა განსაკუთრებით საშიშ	ფერმერთათვის ცნობიერების ამაღლება და ტრეინინგების ჩატარება: - პესტიციდების უკონტროლო გამოყენებით გამოწვეულ	ჩატარებულია ფერმერთათვის განკუთვნილი ცნობიერების ასამაღლებელი ტრეინინგები:	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის	250 000 აშშ დოლარი	GEF, EU, დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2018-2022

[illegible]

	ცნობიერების ამაღლება პესტიციდების და პესტიციდებით დაზინძურებული ადგილების მიერ გამოწვეული ჯანმრთელობისა და გარემოს რისკებზე ფერმერთა განათლება და ცნობიერების ამაღლება პესტიციდების ინტეგრირებულ მართვასთან და ორგანულ ფერმერობასთან დაკავშირებით	ატორებთან/ექსპორტიორებ თან ჩატარებულია ტრენინგი ორიგინალი და გაყალბებული პესტიციდების განსხვავების შესახებ. მოსახლეობამ მიიღო განათლება და აიმაღლა ცნობიერება პესტიციდების და პესტიციდებით დაზინძურებული ადგილების მიერ ამოწვეული ჯანმრთელობისა და გარემოს რისკებზე ფერმერებმა მიიღეს განათლება და აიმაღლეს ცნობიერება პესტიციდების ინტეგრირებულ მართვასთან და ორგანულ ფერმერობასთან დაკავშირებით				
ცნობიერების ამაღლება პოლიქლორირებ ული ბიფენილების	ტრენინგების ჩატარება პოლიქლორირებული ბიფენილების (PCBs) შემცველი დანადგარების მფლობელებთან, დანადგარების გარემოსთვის	ტრენინგები პოლიქლორირებული ბიფენილების (PCBs) შემცველი დანადგარების მფლობელებთან ხსენებული დანადგარების	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო საქართველოს ეკონომიკის და მდგრადი	230 000 აშშ დოლარი	GEF, EU, დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2018-2022

ამაღლების ხელშეწყობა არაგანზრახ წარმოებული მდგრადი ორგანული დამბინძურებლებ ის (U-POPs) შესახებ	დაინტერესებული მხარეების ინფორმირება არაგანზრახ წარმოებული მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (U- POPs) გავლენაზე გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობაზე სასწავლო და ცნობიერების ასამაღლებელი მასალების შემუშავება და გავრცელება საწარმოებისთვის ტრენინგის ჩატარება საუკეთესო არსებული ტექნოლოგიებისა და საუკეთესო გარემოსდაცვითი პრაქტიკების (BAT/BEP) შესახებ	დაინტერესებული პირები ინფორმირებულნი არიან არაგანზრახ წარმოებული მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (U- POPs) გავლენაზე გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მიმართებით სასწავლო და ცნობიერების ასამაღლებელი მასალები შემუშავებულია არაგანზრახ წარმოებული მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (U- POPs) ზემოქმედებაზე ჯანმრთელობასა და გარემოზე ჩატარებულია საწარმოებისთვის ტრენინგი საუკეთესო არსებული ტექნოლოგიებისა და საუკეთესო გარემოსდაცვითი პრაქტიკების (BAT/BEP) შესახებ	დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო კერძო სექტორი	დოლარი	დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	
--	--	--	---	--------	--	--

ცნობიერების ამაღლება მდგრადი ორგანული დამაბინძურებელ ი პოლიბრომირებულ ლი დიფენილ ეთერების (POP- PBDE) შესახებ	ჩატარდა ცნობიერების ამაღლების აქტივობები ინდუსტრიისათვის, მწარმოებლებისათვის, არასამთავრობო სექტორისათვის, იმპორტიორებისათვის, ექსპორტიორებისათვის, საცალო მოვაჭრეებისათვის, აღმასრულებელი ორგანოებისათვის, საბაჟო სამსახურებისათვის და მოსახლეობისათვის სამომხმარებლო პროდუქტებში არსებულ მოლ (POPs) პოლიბრომირებულ დიფენილ ეთერებსა და სამიშ ქიმიურ ნივთიერებებთან დაკავშირებით დაინტერესებული მხარეების და მოსახლეობის ინფორმირება მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (POP- PBDE) გადამუმუშავებასთან დაკავშირებულ გამოწვევებზე	ჩატარდა ცნობიერების ამაღლების აქტივობები ინდუსტრიისათვის, მწარმოებლებისათვის, არაფორმალური სექტორისათვის, იმპორტიორებისათვის, ექსპორტიორებისათვის, საცალო მოვაჭრეებისათვის, აღმასრულებელი ორგანოებისათვის, საბაჟო სამსახურებისათვის და მოსახლეობისათვის სამომხმარებლო პროდუქტებში არსებულ მდგრად ორგანულ დამბინძურებლებზე (POPs) და სამიშ ქიმიურ ნივთიერებებზე დაინტერესებული მხარეები მოსახლეობა ინფორმირებულია მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (POP- PBDE) გადამუმუშავებასთან დაკავშირებულ გამოწვევებზე	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახური კერძო სექტორი ნაგავსაყრდელის მფლობელები არასამთავრობო ორგანიზაციები	200 000 აშშ დოლარი	GEF, EU, დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2020-2022
--	---	---	---	-----------------------	--	-----------

ცნობიერების ამაღლება ჰელპერები გ (HBCD) შესახებ	
ცნობიერების ამაღლება ჰელპერების (HBCD) შეშენების მასლების გათვალისწინებით (გამოყენების, შენახვის, განადგურების) განკარგვა	არსებული მდგომარეობის განმარტება (POP- დასახელებების PBDE) და სხვა სახის ქიმიური ნივთიერებების შესახებ შენიშვნების ჩატარება ელექტრო და ელექტრონიკის გამოყენების ნაწილების (WEEE)/ელექტრონიკის გამოყენების გადამამუშავების სექტორთან დაკავშირებით არსებული ტექნოლოგიების და სასაქონლოს გათვალისწინებით
ცნობიერების ამაღლება ჰელპერების (HBCD) შეშენების მასლების გათვალისწინებით (გამოყენების, შენახვის, განადგურების) განკარგვა	არსებული მდგომარეობის განმარტება (POP- დასახელებების PBDE) და სხვა სახის ქიმიური ნივთიერებების შესახებ შენიშვნების ჩატარება ელექტრო და ელექტრონიკის გამოყენების ნაწილების (WEEE)/ელექტრონიკის გამოყენების გადამამუშავების სექტორთან დაკავშირებით
საქართველოს გათვალისწინებით დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამსახურები საშენებლო სამსახურები	
200 000 აშშ დოლარი	
დონორი GEF, EU, ქვეყნები და არგანიზაციები	
2020-2022	

	შემცველ ქაფზე და ასევე, აღნიშნული ქაფის ალტერნატივებზე საბაჟო სამსახურების გადამზადება ნივთიერებებში არსებული მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების(PFOS) და სხვა საშიში ნივთიერებების შესახებ. ტრენინგების ჩატარება ინდუსტრიაში არსებულ საუკეთესო ტექნოლოგიებზე და პრაქტიკებზე პერფტოროქტან სულფონმჟავას (PFOS) გამოყენებასთან დაკავშირებით	სულფონმჟავას (PFOS) შემცველ ქაფზე და ასევე, აღნიშნული ქაფის ალტერნატივებზე საბაჟო სამსახურებში ჩატარდა გადამზადება ნივთიერებებში არსებული მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (POPs) და სხვა საშიში ნივთიერებების შესახებ. ტრენინგები ჩატარებულია ინდუსტრიაში არსებულ საუკეთესო ტექნოლოგიებზე და პრაქტიკებზე პერფტოროქტან სულფონმჟავას (PFOS) გამოყენებასთან მიმართებით				
--	---	---	--	--	--	--

ცხრილი 11. მოდ-ის კვლევის და მონიტორინგის სამოქმედო გეგმა

ამოცანები	დონისმიერები	მოსალოდნელი შედეგები	წამყვანი და პარტნიორი ორგანიზაციები (პირველად მითითებული ორგანიზაცია არის წამყვანი, დანარჩენები კი პარტნიორები)	მოსალოდ ნელი ხარჯები	დაფინანსების შესაძლო წყაროები	ვადები
მდგრადი ორგანული დამბინძურებლები ს (POPs) მონიტორინგის შესაძლებლობების შექმნა	მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (POPs) მონიტორინგის ლაბორატორიის განახლება სათანადო პერსონალის გადამზადება	მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (POPs) მონიტორინგი შესაძლებელია პერსონალი გადამზადებულია ხოლო აღჭურვილობები განახლებული	საქართველოს გარემოსა დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო	350 000 აშშ დოლარი	GEF, EU, დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2020-2022
მდგრად ორგანულ დამბინძურებლებ თან (POPs) დაკავშირებული კვლევების ხელშეწყობა	მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (POPs) მონიტორინგის მონაცემების შეკრება და პრიორიტეტიზაცია მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (POPs) რეგიონალურ და საერთაშორისო მონიტორინგსა და კვლევაში მონაწილეობის ხელშეწყობა მდგრადი ორგანული	მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (POPs) შესახებ მონიტორინგის მასალები შეკრებილია პრიორიტეტი განსაზღვრულია. საქართველო მონაწილეობს მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების (POPs) რეგიონალურ და საერთაშორისო მონიტორინგსა და კვლევაში	საქართველოს გარემოსა დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო მუნიციპალიტეტები სამეცნიერო სექტორი	400 000 აშშ დოლარი	GEF, EU, დონორი ქვეყნები და ორგანიზაციები	2020-2022

